

Ruimte voor Rijntakken

Een project waarin overheden gezamenlijk adviseren
over duurzaam veilige inrichting van het rivierengebied

Ruimte voor Rijntakken

Ruimte voor Rijntakken

Een project waarin overheden gezamenlijk adviseren
over duurzaam veilige inrichting van het rivierengebied

Bovenrijn

IJssel

Nederrijn/Lek tot Schoonhoven

Waal tot Gorinchem

Inhoud

Over deze brochure

Ruimte voor Rijntakken

Nu veilig, straks veilig

Onderzoek naar maatregelen en alternatieven

Van studie naar advies

Wat gebeurt er met het advies?

Meedenken over Ruimte voor Rijntakken

Over deze brochure

In deze brochure vindt u informatie over het project Ruimte voor Rijntakken. In dit project stellen provincies, gemeenten, waterschappen en rijksdiensten gezamenlijk een advies op over een duurzaam veilige inrichting van het rivierengebied. Het gaat om de Bovenrijn, de IJssel, de Nederrijn/Lek tot Schoonhoven en de Waal tot Gorinchem. Rijkswaterstaat directie Oost-Nederland verzorgt als rivierbeheerder het voorzitterschap en de project-leiding voor Ruimte voor Rijntakken. Daarnaast verkent Rijkswaterstaat met betrokken overheden voor een aantal knelpunten of rivierverruimende maatregelen al op korte termijn mogelijk zijn. Hiervoor is EG-subsidie beschikbaar (Interreg-programma).

De betrokken overheden willen het advies voorbereiden in overleg met overkoepelende belangenorganisaties en met een luisterend oor voor ideeën uit de maatschappij. Verderop vindt u informatie over de achtergrond en aanpak van het project. Ook leest u op welke wijze ideeën kunnen worden ingebracht. De eerstkomende mijlpaal in de gedachtenwisseling is de discussienotitie "Alternatieven Ruimte voor Rijntakken". Deze notitie vormt begin 1999 de basis voor een discussieronde in de regio.

Een complex project als Ruimte voor Rijntakken kan in een brochure niet volledig worden beschreven. Ik nodig u daarom uit om u met uw vragen en opmerkingen te wenden tot de medewerkers die achterin deze brochure staan vermeld.

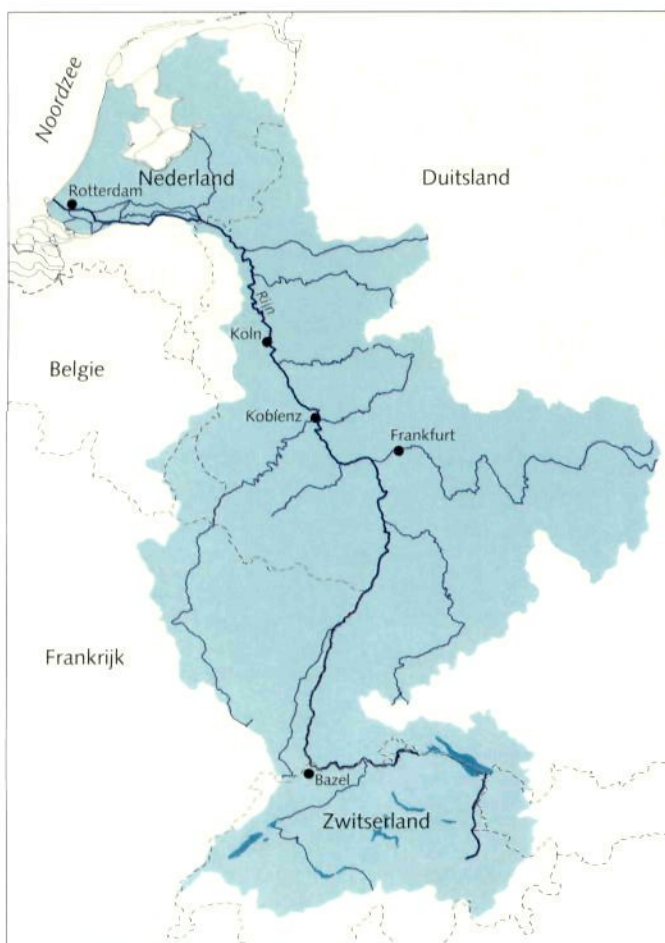
Hoogachtend,

ir. J.H. Jansen,
Hoofdingenieur-directeur van
Rijkswaterstaat directie Oost-Nederland,
voorzitter van de Bestuurlijke
Begeleidingsgroep Ruimte voor
Rijntakken.

Ruimte voor Rijntakken

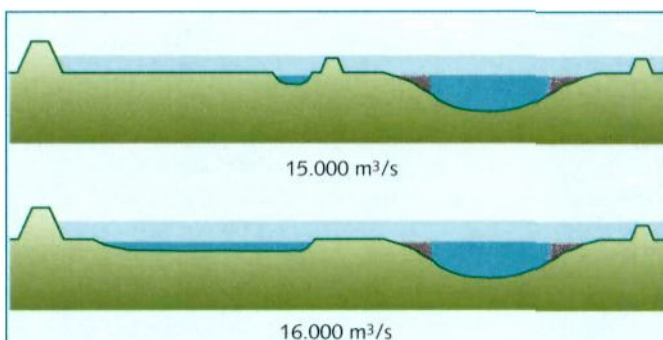
De Maas- en Rijnoversteden hadden de afgelopen jaren te maken met extreem hoge waterstanden in de rivier. In Nederland leidde dit in 1995 bijna tot een overstromingsramp. De noodzaak van een goede bescherming tegen overstromingen is hiermee heel duidelijk geworden. Het project Ruimte voor Rijntakken is één van de regionale projecten die zich richten op duurzame veiligheid in het rivierengebied. Omdat rivieren geen landsgrenzen kennen wordt handhaving van de veiligheid internationaal aangepakt. Voor de Rijn heeft de Internationale Rijncommissie een Hoogwater Actieplan gemaakt. Dit bevat een programma vanaf het jaar 2000. Voor Nederland zijn vooral de maatregelen in het gebied over de grens met Duitsland van belang. Nordrhein-Westfalen heeft plannen voor de aanleg van elf retentiebekkens. Dit zijn polders die bij extreem hoge afvoerpieken gecontroleerd vol kunnen lopen. Het effect van deze maatregelen alleen is niet voldoende. Ook in ons land is grootschalige rivierverruiming nodig.

Rivieren kennen geen landsgrenzen:
het stroomgebied van de Rijn

Doelstelling

Door de Rijntakken te verruimen moet meer water verwerkt kunnen worden met zo min mogelijk nieuwe dijkversterkingen.

Handhaven waterstand bij hogere rivierafvoer

Bij de huidige dijkversterking houdt men minimaal rekening met een maatgevende afvoer van 15.000 m³/s bij Lobith. Ruimte voor Rijntakken houdt rekening met een afvoer van 16.000 m³/s. Dat is de maatgevende rivierafvoer die naar verwachting vanaf 2001 zal gelden. Daarnaast wordt een advies gegeven over de inrichting van de uiterwaarden bij afvoeren hoger dan 16.000 m³/s.

Het project Ruimte voor Rijntakken moet leiden tot een advies aan de minister van Verkeer en Waterstaat over de manier waarop de Rijntakken kunnen worden verruimd. Het project is dus geen bouwproject maar een planstudie.

Aanpak

In Ruimte voor Rijntakken werken provincies, gemeenten, waterschappen en rijksdiensten samen. Zij stellen het advies op na afweging van een aantal alternatieven. Daarbij voeren zij overleg met betrokken organisaties en maken zij gebruik van signalen uit de samenleving. Het advies geeft globaal de omvang van maatregelen aan en de plaatsen waar zij kunnen worden uitgevoerd. Nadat de regering besluiten heeft genomen over het advies, worden rivierverruimende maatregelen op lokaal niveau uitgewerkt.

Het advies moet financieel, technisch en juridisch uitvoerbaar zijn en op voldoende steun kunnen rekenen onder betrokken overheden en organisaties. Zonodig worden voorstellen gedaan om beleid, wetgeving of bestuurlijke organisatie aan te passen voor een succesvolle uitvoering.

Hierna leest u wat de aanleiding is geweest voor het project Ruimte voor Rijntakken. Daarna gaan we dieper in op de opzet en de uitvoering van het project. Aan het eind kunt u lezen hoe u kunt meedenken over het project.

Belangrijke randvoorwaarden voor Ruimte voor Rijntakken:

- de stabiliteit van rivierdijken wordt niet aangetast;
- de doelstellingen voor het rivierengebied als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur blijven gehandhaafd;
- op kritische plaatsen is de daling van de waterstand bij laagwater aan een maximum gebonden vanwege de scheepvaart;
- de voorgenomen werkzaamheden aan de Waal voor de scheepvaart blijven ongewijzigd.

Nu veilig, straks veilig

Als reactie op de hoogwaters in de winters van 93/94 en 94/95 heeft de regering het Deltaplan Grote Rivieren in werking gezet. De rivierdijken moeten in 2000 zijn versterkt en de Limburgse Maas moet volgens het regeringsvoornemen uiterlijk in 2015 zijn verdiept en verbreed. Voor de toekomst moeten we rekening houden met meer en hogere hoogwaters (zie ook het kader "Waardoor stijgt het waterpeil?"). Na afronding van de dijkversterkingen in 2000 zullen we daarom maatregelen moeten treffen om ook in de toekomst de veiligheid te kunnen handhaven.

VIERDE NOTA WATERHUISHOUDING: VEILIGHEID VOOROP

Het overstroombare deel van Nederland

Duurzame bescherming

De veiligheidsmaatregelen worden uitgevoerd in samenhang met ontwikkeling van natuur, scheepvaart en recreatie. Daarbij wordt rekening gehouden met landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Duurzame bescherming tegen hoogwater wordt bereikt door regen- en rivierwater buiten de grote rivieren langer vast te houden en door het stroombed van de grote rivieren te verruimen. Maatregelen zoals verlagen van de uiterwaard, verwijderen van obstakels en terugleggen van dijken verlagen het waterpeil bij gelijke afvoer. Daarnaast zullen overheden en bewoners in het rivierenland voorzorgsmaatregelen moeten treffen, want een overstroming is nooit helemaal uit te sluiten.

Hoogwater

Dijkverhoging is pas in laatste instantie aan de orde. Doorgaan met verhogen van dijken is uiteindelijk geen duurzame oplossing. Het stijgende waterpeil vraagt steeds meer van de opgehoogde dijk. De mogelijke schade in geval van calamiteiten neemt alleen maar toe. Bovendien stelt op een aantal plaatsen de ondergrond grenzen aan verdere dijkverhoging.

Rivieren verruimen

In Nederland wordt rivierverruiming volgens twee sporen aangepakt. Ten eerste wil de regering samen met provincies en gemeenten de bestaande ruimte in de rivieren veiligstellen. Hiervoor is de Beleidslijn Ruimte voor de Rivier vastgesteld: de ruimte in het winterbed moet zoveel mogelijk voor de rivier worden gereserveerd. Dat betekent dat activiteiten geweerd worden die niet noodzakelijk aan de rivier gebonden zijn. Dit

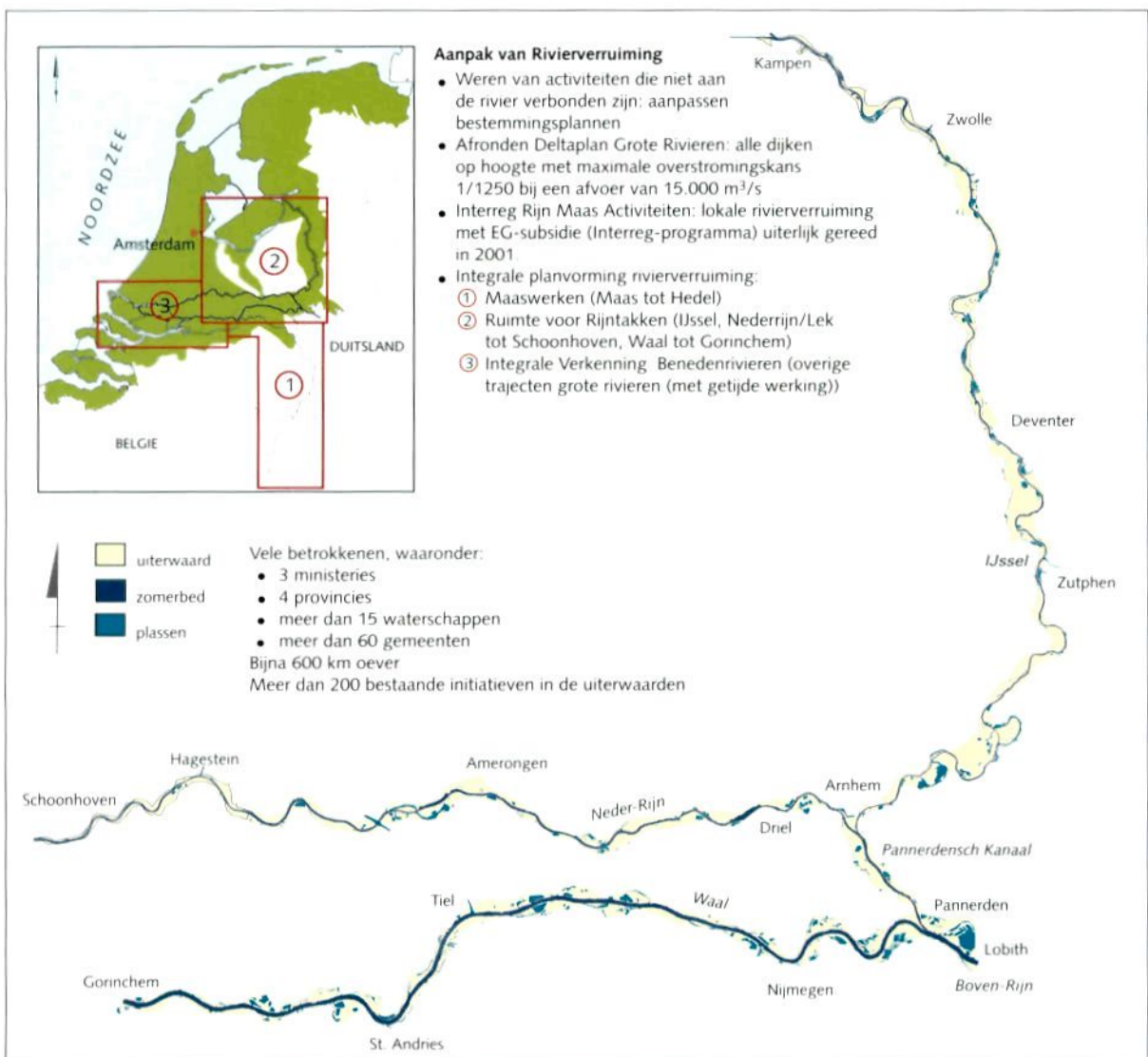
beleid werkt door in streek- en bestemmingsplannen en bij het verlenen van vergunningen in het kader van de Rivierenwet.

Ten tweede zullen rivierverruimingsprojecten worden uitgevoerd. Met hulp van Europese subsidie worden op korte termijn belangrijke knelpunten aangepakt (tot 2001). Tegelijkertijd stellen rijksdiensten, provincies, gemeenten en waterschappen per regio een advies op voor de lange termijn.

Rivierverruiming zal de komende jaren omvangrijke werken met zich mee brengen die van grote invloed kunnen zijn op het uiterwaardengebied. Voor de operatie zullen de Nederlandse regering en de EG gelden reserveren voor de periode 2000 tot 2015.

De agenda voor rivierverruiming

1997	• Regeringsvoornemen Vierde Nota Waterhuishouding
1998	• Hoogwater Actieplan
Internationale Rijncommissie
2000	• Deltaplan Grote Rivieren afgerond
• Bestemmingsplannen aangepast op beleidslijn Ruimte voor de Rivier
• Regionale adviezen voor rivierverruiming gereed
2001	• Lokale rivierverruimende projecten met EG-subsidie gereed
2001 - 2015	• Aanpassing beleid en wetgeving voor integrale rivierverruiming
• Uitwerking en uitvoering integrale rivierverruiming per regio

Studiegebied van Ruimte voor Rijntakken

Waardoor stijgt het waterpeil?

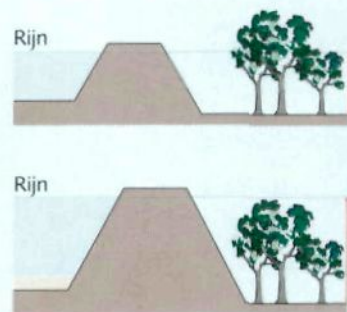
Hoogwater komt regelmatig voor. In de afgelopen twintig jaar is de Rijn zes keer flink buiten de zomerbedding getreden. De laatste daadwerkelijke overstromingsramp dateert uit 1926. Het hoogwater van 1995 leidde bijna tot een overstromingsramp. De kans op hoogwater zoals in 1995 in de Rijn, Waal en IJssel is gemiddeld eens in de vijftig jaar.

Wateraanvoer

De Rijn wordt gevoed door smelt- en regenwater in het stroomgebied. Dat ligt in Zwitserland, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg en Nederland. Een hoogwaterpiek wordt veroorzaakt door een samenspel van factoren: grote regenval op meerdere plaatsen in het stroomgebied, invallende dooi waardoor ijs en sneeuw smelten, samenvallen van afvoerpieken uit toelevende rivieren, bevroren of verzadigde bodems. De laatste decennia is het water steeds sneller naar de rivier gestroomd. Dat komt onder andere doordat beken en rivieren rechter zijn gemaakt, meer rioolssystemen zijn aangelegd en het bebouwde oppervlak is toegenomen. In internationaal verband wordt nu geprobeerd deze trend te keren. Ook Nederland zal hieraan een bijdrage leveren. Er moet rekening mee worden gehouden dat de komende decennia door klimaatverandering de winterse afvoerpieken gemiddeld kunnen toenemen.

De invloed van dijken

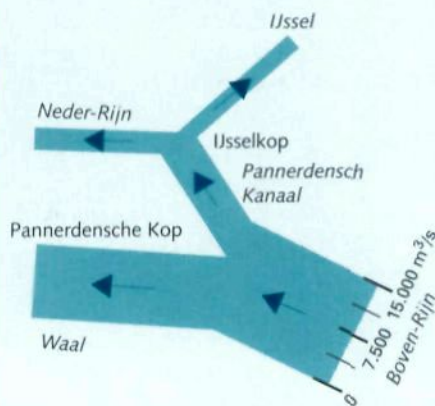
In het verleden hebben we de natuurlijke bewegingsruimte van de Rijn ingeperkt door dijken aan te leggen. Door de rivier 'op te sluiten' kon het rivierengebied economisch verder ontwikkeld worden. Daarvoor was ontwatering van de komgebieden noodzakelijk. Op diverse plaatsen leidt dit nog steeds tot inklinking van het binnendijs gebied. Tegelijkertijd heeft de rivier decennia lang een beperkte ruimte gehad om sediment af te zetten. De uiterwaarden zijn daardoor met zand en klei opgehoogd. Ten opzichte van de bewoners in de polders achter de dijken betekent dit dat bij eenzelfde rivierafvoer het waterpeil geleidelijk hoger is komen te staan. De dijkkrui is in de loop van de jaren meeverhoogd.

Toenemende risico's bij hogere dijken

Kansberekening

Omdat we in Nederland pas sinds 1901 de afvoer bij Lobith bijhouden, hebben we nog veel te leren over het gedrag van de rivier bij hoogwater. We houden bijvoorbeeld als veiligheidsnorm een overschrijdingskans van gemiddeld eens in de 1250 jaar aan, terwijl we nog geen honderd jaar meten om die kans te berekenen. De hoogwaters van 1993 en 1995 hebben ons in ieder geval geleerd dat een afvoer van 15.000 m³/s gemiddeld vaker voor kan komen dan eens in de 1250 jaar. Volgens de Wet op de Waterkering zal deze zogenaamde maatgevende afvoer in 2001 bijgesteld moeten worden. Met de nieuwste meetgegevens zal die op ongeveer 16.000 m³/s terecht komen. In de huidige rivier komt dit overeen met een waterstand die tot dertig centimeter hoger kan zijn dan de waterstand bij 15.000 m³/s.

Afvoerverdeling Rijntakken

Afvoeren in m³/s bij Lobith

Gemiddeld	2.300
Hoogst gemeten	12.600
Laagst gemeten	620
Hoogwater 1995	12.060
Huidige Maatgevende Afvoer	15.000
Verwachte Maatgevende Afvoer 2001	16.000

De dijkhoogte bij een bepaalde afvoer wordt vooral bepaald door de Maatgevende Hoogwaterstand (MHW).

Bij verruiming van het doorstroomprofiel hoeft een hogere Maatgevende Afvoer niet noodzakelijk te leiden tot een hogere Maatgevende Hoogwaterstand

Waterkeringen op peil houden

Ruimte geven
aan de rivier

Verwijderen onnatuurlijke
obstakels

Weren niet-riviergebonden
activiteiten uit het winterbed

Illustratie uit het regeringsvoornemen Vierde Nota Waterhuishouding, onderdeel De grote rivieren, september 1997

Beleid voor hoogwaterbescherming

Het overheidsbeleid voor de aanpak van hoogwaterbescherming is te vinden in:

Beleidslijn Ruimte voor de Rivier (mei 1997)

De beleidslijn heeft als doel mens en dier duurzaam te beschermen tegen overstromingen en materiële schade te beperken door meer ruimte voor de rivier. In de beleidslijn regelt de regering stringenter dan voorheen de toelating van activiteiten in het winterbed van de grote rivieren. Daarnaast kondigt zij een programma voor rivierverruiming aan. De regeling wordt opgenomen in de ruimtelijke plannen van het rijk, provincies en gemeenten.

Regeringsvoornemen Vierde Nota Waterhuishouding (september 1997)

De nota geeft een streefbeeld voor een drastisch veranderend winterbed van de grote rivieren, dat vóór alles optimaal is afgestemd op een veilige afvoer van water, ijs en sediment. De beleidslijn Ruimte voor de Rivier wordt gevolgd. De nota kondigt voor het jaar 2000 een rivierverruimingsplan aan, dat tot 2015 wordt uitgevoerd. Daarbij ontstaan kansen voor versterking van de Ecologische Hoofdstructuur. Dijkversterking wordt het sluitstuk van hoogwaterbescherming.

Hoogwateractieplan Internationale Rijncommissie (januari 1998)

Het Hoogwateractieplan is een gezamenlijk programma van alle Rijnsoeverstaten, gericht op de bescherming tegen hoogwater en het beperken van schade. Het Nederlandse beleid sluit hier op aan.

Onderzoek naar maatregelen en alternatieven

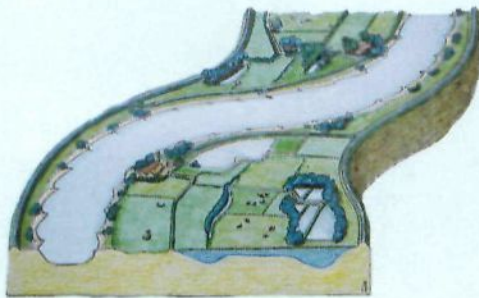
Voor rivierverruiming zijn diverse maatregelen mogelijk. Uit verkennende berekeningen blijkt dat maatregelen als verlagen van uiterwaarden, terugleggen van dijken en verwijderen van obstakels perspectief bieden. Een effectieve aanpak bestaat uit een aaneenschakeling van dergelijke maatregelen over het hele stroomgebied. Daarnaast is een actief beheer nodig nadat de maatregelen zijn uitgevoerd: de ruimte voor de rivier verdwijnt op den duur weer door natuurlijke processen als opslibbing en plantengroei.

Ontwikkelen van alternatieven

Er zijn verschillende combinaties van maatregelen mogelijk om de gewenste verruiming te realiseren. De mogelijkheden worden in kaart gebracht door een aantal alternatieven te ontwikkelen.

Een alternatief is een samenhangende set van rivierverruimende maatregelen in het studiegebied. Begin 1999 worden de alternatieven gepresenteerd in een discussienotitie.

Bij het formuleren van alternatieven spelen de gebruiksfuncties van het buitendijks gebied een belangrijke rol. De Vierde Nota Waterhuishouding stelt de veilige afvoer van ijs, sediment en water voorop. Natuur en scheepvaart moeten verder ontwikkeld worden, terwijl landschappelijke en cultuurhistorische waarden zoveel mogelijk worden ontzien en ingepast. Riviergebonden recreatie zal zich verder ontwikkelen. Bewoning, industrie en landbouw worden gezien als niet-riviergebonden functies. Zij kunnen in de uiterwaarden niet verder uitbreiden en zullen daar zonodig een stap terug moeten doen.

Huidige situatie

Handhaving van huidig bodemgebruik

Natuur in de uiterwaarden

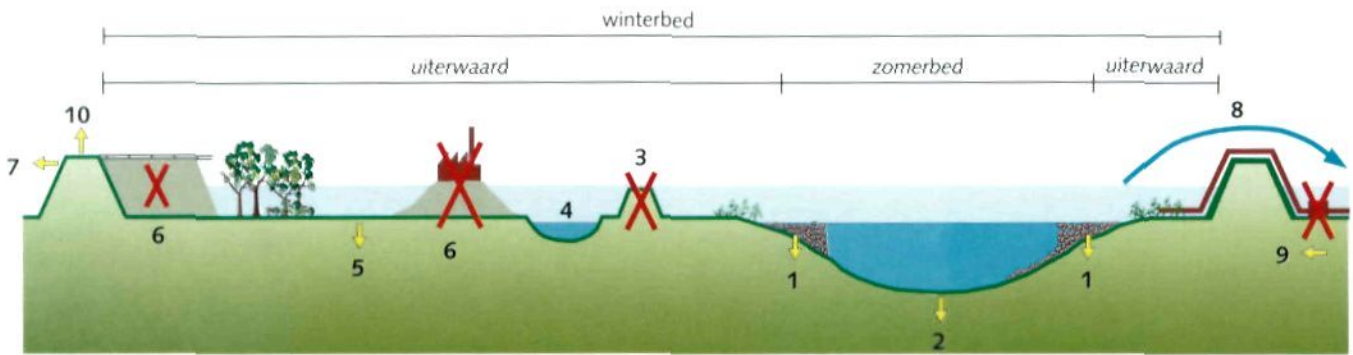
Intact laten van uiterwaarden met relatief hoge landschappelijke, natuur- en cultuurhistorische waarde

Impressie van landschapsbeelden (uit IVR-studie)

Rijkswaterstaat (RIZA) heeft een verkennende studie uitgevoerd naar de mogelijkheden en effecten van rivierverruiming in de Rijntakken (Integrale Verkenningen Rijntakken). In deze verkenning is gewerkt met visie-varianten, waarvan u hier enkele impressies ziet afgebeeld.

(Illustraties: K. Nuijten)

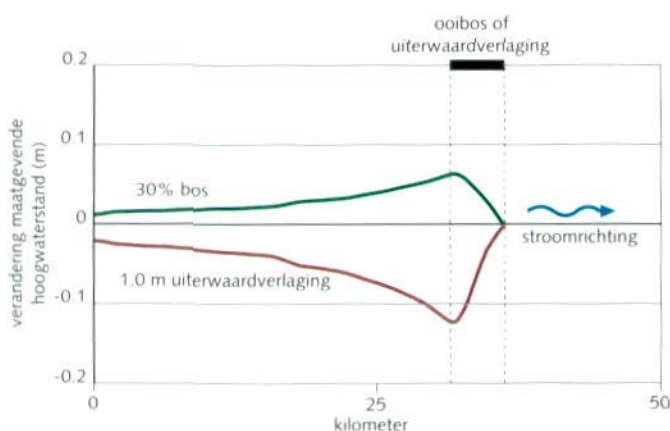
- 1 = verlagen van rivierkribben
- 2 = baggeren sediment
- 3 = verwijderen zomerbed
- 4 = aanleg nevengeul
- 5 = uiterwaardverlaging (ontkleien/ontzanden)

- 6 = verwijderen obstakels voor waterafvoer
- 7 = dijkverlegging
- 8 = aanleg retentiebekken*
- 9 = tijdelijk stilleggen pompwerken
- 10 = dijkverhoging

* polder die bij extreem hoge afvoerpieken gecontroleerd vol kan lopen

Mogelijke rivierverruimende maatregelen

Alle alternatieven moeten er toe leiden dat de waterstand bij hogere maatgevende afvoeren niet omhoog gaat. In een alternatief wordt binnen de veiligheidsvoorwaarden een bepaald accent gelegd. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld extra kansen voor versterking van de Ecologische Hoofdstructuur; minimale kosten, bijvoorbeeld door beperking van de hoeveelheid vrijkomende verontreinigde specie; een minimale realisatie-termijn, enzovoort. Waar onvoldoende ruimte kan worden gecreëerd, vormt dijkverhoging het sluitstuk van de set maatregelen.

Effecten van alternatieven

De alternatieven zullen zo goed mogelijk rekening moeten houden met de diverse waarden in het studiegebied. In hoeverre dat per alternatief gebeurt zal blijken uit de globale effectbeschrijving die voor ieder alternatief wordt gemaakt.

De volgende effecten worden beschreven:

- Veiligheid (afvoercapaciteit en bescherming tegen overstromingen)
- Scheepvaart
- Natuur
- Landbouw
- Landschap
- Cultuurhistorie
- Recreatie
- Wonen en industrie
- Vrijkomende specie (zand en klei)
- Milieukwaliteit van bodem en grondwater
- Grondwaterstanden binnendijks

Daarnaast zal globaal inzicht gegeven worden in kosten en realisatiemogelijkheden en -termijnen van de alternatieven.

Detaileren van alternatieven

In 1999 worden één of meer alternatieven gedetailleerder uitgewerkt en getoetst op effecten. Op basis van deze uitwerking en de reacties op de discussienotitie wordt een voorkeursalternatief samengesteld. Dit alternatief vormt met de bijbehorende effectbeschrijving de basis voor het advies.

Effecten zijn tot ver in bovenstroomse richting merkbaar: een voorbeeld langs de Waal

Van studie naar advies

De Bestuurlijke Begeleidingsgroep Ruimte voor Rijntakken is verantwoordelijk voor het uiteindelijke advies. In de Bestuurlijke Begeleidingsgroep zijn vertegenwoordigd de provincies, gemeenten, waterschappen en rijksdiensten in de regio.

Werkwijze

Het advies wordt voorbereid en uitgewerkt door een projectteam onder leiding van Rijkswaterstaat directie Oost-Nederland. Het team bestaat uit medewerkers van Rijkswaterstaat, de provincie Gelderland en het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Onder verantwoordelijkheid van de Bestuurlijke Begeleidingsgroep worden de diverse onderdelen van Ruimte voor Rijntakken met betrokken overheden en organisaties besproken en worden ideeën geïnventariseerd. Deskundigen van een aantal betrokken overkoepelende belangenorganisaties adviseren de begeleidingsgroep en het projectteam in een klankbordgroep. De klankbordgroep heeft een onafhankelijk voorzitter.

Belanghebbenden kunnen aan de Bestuurlijke Begeleidingsgroep hun mening kenbaar maken over de projectaanpak, de discussienotitie en het concept-advies aan de minister van Verkeer & Waterstaat. Gedurende het project worden voor betrokkenen consultatiebijeenkomsten georganiseerd.

Fasering

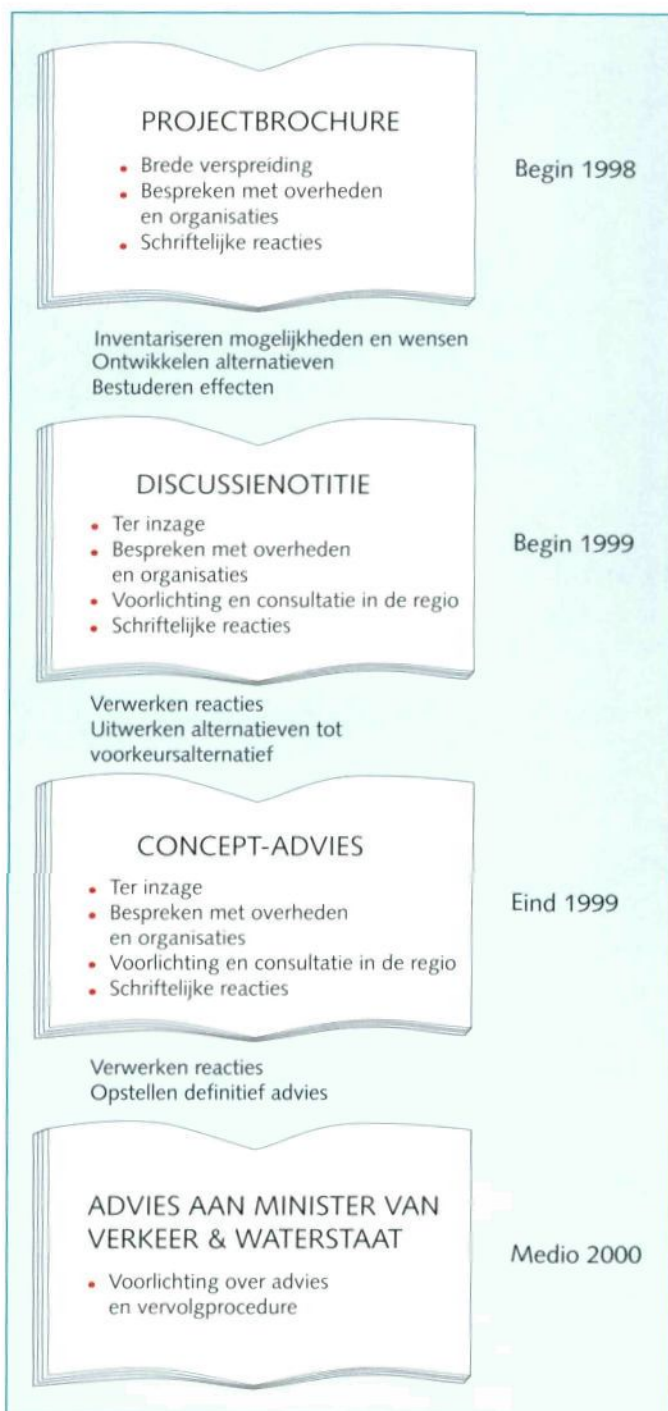
Het project is opgedeeld in een aantal fasen die in hoofdlijnen in het schema zijn weergegeven. In 1998 zullen alternatieven en de effecten daarvan worden bestudeerd. De resultaten van de studie worden neergelegd in de discussienotitie "Alternatieven Ruimte voor Rijntakken". Deze notitie verschijnt begin 1999. Hierin doet de Bestuurlijke Begeleidingsgroep een voorstel voor een nadere uitwerking, waarop het advies aan de minister kan worden gebaseerd.

De discussienotitie wordt verspreid onder betrokken overheden en organisaties en voor particulieren beschikbaar gesteld en ter inzage gelegd. Bij het verschijnen van deze notitie organiseert het projectteam voorlichting en consultatie in de regio. Een samenvatting van de reacties wordt opgenomen in het concept-advies dat eind 1999 verschijnt.

In het concept-advies stelt de Bestuurlijke Begeleidingsgroep een voorkeursalternatief voor. Zij adviseert over de uitvoering van dit alternatief en zonodig over aanpassing van beleid en wetgeving. Hiervoor zal dezelfde procedure worden gevolgd als bij de discussienotitie.

De Bestuurlijke Begeleidingsgroep biedt haar advies Ruimte

voor Rijntakken medio 2000 aan de minister van Verkeer en Waterstaat aan. Het advies wordt aan betrokken overheden en organisaties toegezonden en voor particulieren beschikbaar gesteld en ter inzage gelegd. Het projectteam zal de voorlichting over de inhoud van het advies en de vervolgprocedure verzorgen.

Wat gebeurt er met het advies?

Tegelijk met het advies Ruimte voor Rijntakken is medio 2000 ook een advies gereed voor het benedenriviereengebied, de Integrale Verkenningen Benedenrivieren. De studie Maaswerken is reeds voor die tijd afgerond. De adviezen worden op verzoek van de minister besproken in de Stuurgroep Deltaplan Grote Rivieren. De regering stelt vervolgens een programma voor rivierverruiming vast voor de periode tot 2015. Voor de uitvoering van maatregelen in de bedijkte rivieren wil de regering 1,2 miljard gulden reserveren. Daarnaast is voor korte-termijnmaatregelen EG-subsidie beschikbaar.

Uitvoering

De realisatie van duurzame veiligheid door verruiming van de rivier vraagt om nauwe samenwerking tussen alle bij het advies betrokken overheden en ander betrokken organisaties. Voordat het rivierverruimingsprogramma daadwerkelijk kan worden uitgevoerd, moet dit worden uitgewerkt in inrichtingsplannen en bestekken. Vaak zijn hiervoor lokale planstudies en milieu-effectrapportages nodig. Voor de aankoop van gronden en uitvoering van werken moeten tal van procedures worden doorlopen. Om in 2015 de maatregelen gereed te hebben zal misschien aanpassing van wet- en regelgeving nodig zijn. Een advies daartoe wordt voorbereid door een landelijke commissie.

Meedenken over Ruimte voor Rijntakken

Uw suggesties

In deze brochure heeft u kunnen lezen hoe het project Ruimte voor Rijntakken wordt aangepakt. Als u suggesties heeft, kunt u deze sturen naar onderstaand adres:

Rijkswaterstaat directie Oost-Nederland
Secretariaat Ruimte voor Rijntakken
t.a.v. Mevrouw M. van Voorst
Postbus 9070
6800 ED ARNHEM

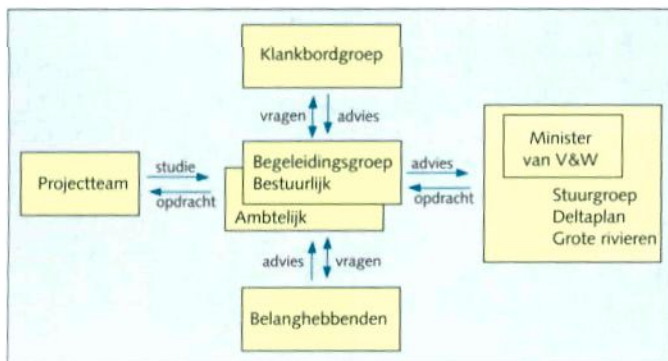
Bij de begin 1999 te verschijnen discussienotitie zal een samenvatting van alle reacties worden gevoegd.

Meer informatie

Informatie over Ruimte voor Rijntakken is ook te vinden op internet: [HTTP://Waterland.net](http://Waterland.net).

Over de voortgang van het project zal worden bericht in het Rivierenmagazine van de Provincie Gelderland en in diverse andere nieuwsbrieven en media.

U kunt voor meer informatie bellen met de heer C. Jol (project-leider) of de heer G. Hendriksen, te bereiken via het secretariaat Ruimte voor Rijntakken: 026-3688601.

Betrokkenen bij Ruimte voor Rijntakken

Bestuurlijke Begeleidingsgroep

De Bestuurlijke Begeleidingsgroep heeft per 1 januari 1998 de volgende leden:

ir. J.H. Jansen	: Hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat directie Oost-Nederland, voorzitter
ir. A.W. van de Hoek	: hoofdkantoor Rijkswaterstaat
mevr. mr. J.G.J. Kamp	: gedeputeerde provincie Utrecht
ir. J.C. Boxem	: gedeputeerde provincie Gelderland, namens de stuurgroep Nadere Uitwerking Rivierengebied
J. de Bondt	: gedeputeerde provincie Gelderland
drs. R. Lanning	: gedeputeerde provincie Overijssel
Th.J.M. Lucassen	: wethouder te Nijmegen, namens de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten
A.S. Scholten	: wethouder te Deventer, namens de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten
mr. drs. A.C.M. van Eekhout	: dijkgraaf polderdistrict Groot Maas en Waal
dr. S. Schaap	: dijkgraaf waterschap Groot Salland, namens de Overijsselse Waterschapbond
ir. D. Vergunst	: dijkgraaf Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
dr. H.A.M.A. de Vries	: inspecteur van de Ruimtelijke Ordening Oost
ir. D.P. Visser	: directeur Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Oost

De Bestuurlijke Begeleidingsgroep wordt geadviseerd door een klankbordgroep. De leden van de klankbordgroep zijn medewerkers van organisaties op het gebied van de scheepvaart, landbouw, landschap, cultuurhistorie, natuur en milieu, recreatie, wonen en bedrijfsleven.

Begrippenlijst

Winterbed

Rivierbed inclusief de uiterwaarden, ofwel het totale gebied waar de rivier in geval van hoogwater stroomt;

Zomerbed

(Rivier)bed waar de rivier onder normale omstandigheden stroomt, vaak begrensd door de zomerkaden;

Zomerkade- of dijk

Kleine dijkes langs het zomerbed die er voor zorgen dat de uiterwaarden minder vaak overstromen;

Benedenrivierengebied

Het door Rijn en Maas gevoede rivierengebied ten westen van de lijn Schoonhoven-Werkendam-Dongemond, inclusief Hollands Diep en Haringvliet, zonder de Hollandse IJssel;

Bovenrivierengebied

Het door Rijn en Maas gevoede rivierengebied ten oosten van de lijn Schoonhoven-Werkendam-Dongemond, waar de waterstanden niet beïnvloed worden door het getij van de Noordzee;

Maatgevende hoogwaterstand

De waterstand die als uitgangspunt wordt genomen voor het ontwerpen van de versterking van primaire waterkeringen (het begrip wordt afgekort als MHW);

Maatgevende afvoer

De hoogwaterafvoer bij Lobith die als uitgangspunt wordt genomen voor het bepalen van de maatgevende hoogwaterstanden (de maatgevende afvoer bedraagt op dit moment 15.000 m³/s en wordt in 2001 opnieuw vastgesteld).

Colofon

2^e druk, mei 1998

Deze brochure is uitgebracht door
Projectteam Ruimte voor Rijntakken
Rijkswaterstaat directie Oost-Nederland
Postbus 9070
6800 ED Arnhem

Inlichtingen

De heer C. Jol (projectleider) en de heer G. Hendriksen
Centraal telefoonnummer 026-3688911

Eindredactie en tekst
G. Hendriksen

Tekstredactie
J. Stumpe Tekst & Ontwerp, Amsterdam

Vormgeving
Dratex, Emmeloord

Drukwerk
Handelsdrukkerij Kokkelkoren, Emmeloord

Wijzigingen voorbehouden.
Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

